

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK.DPK.133.74.2018 MKo

Warszawa, dnia 28 września 2018 r.

P9-37/18	Data wpływu petycji 20 lipca 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 września 2018 r.

**USTAWA O WYCHOWANIU W TRZEŹWOŚCI
I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI**

TEMAT

PUNKTOWY ZAKAZ SPRZEDAŻY ALKOHOLU

WNOSZACY PETYCJE: petycja zbiorowa

Rada Miasta Krakowa.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą wprowadzenia do ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi rozwiązań umożliwiających „punktowy” zakaz sprzedaży napojów alkoholowych w danym budynku.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

W ocenie wnioskodawców obowiązujące przepisy i ostatnio dokonane zmiany w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nie rozwiązują problemów z zakłócaniem porządku dziennego oraz ciszy nocnej przez klientów, sklepów sprzedających napoje alkoholowe. Ponadto autorzy petycji uważają, że ustawowe ustalenie - w drodze uchwały rady gminy - maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy (miasta), nie rozwiązuje problemu zakłócania porządku.

Wnoszący petycję uważają, że tylko realna groźba odebrania możliwości sprzedaży napojów alkoholowych w danym miejscu, może przyczynić się do rozwiązania problemu uciążliwych sklepów.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 20 stanowi, że społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności i działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w drodze ustawy i tylko ze względu na ważny interes publiczny (art. 22).

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.) w art. 1 ust. 1 stanowi, że organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Rada gminy, w uchwale, ustala maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy (miasta), odrębnie dla: poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, o których mowa w ustawie, zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (art. 12 ust. 1).

Zgodnie z art. 12 ust. 4 Rada gminy może ustalić, w uchwale, dla terenu gminy lub wskazanych jednostek pomocniczych gminy, ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Ograniczenia mogą dotyczyć sprzedaży prowadzonej między godziną 22.00 a 06.00. Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w art. 12 ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawa w art. 15 ust. 1 zabrania sprzedaży i podawania napojów alkoholowych:

- 1) osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości;
- 2) osobom do lat 18;
- 3) na kredyt lub pod zastaw.

W przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy (art. 15 ust. 2).

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży może być prowadzona tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), właściwego ze względu na lokalizację punktu sprzedaży, zwanego dalej „organem zezwalającym”. Zezwolenie o którym mowa wydaje się na podstawie wniosku przedsiębiorcy.

Organ zezwalający może, na mocy art. 18 ust. 10, wycofać swoje zezwolenie m.in. w przypadku gdy:

1) nieprzestrzegane są określone w ustawie zasady sprzedaży napojów alkoholowych, a w szczególności:

a) sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw,

b) sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych z naruszeniem zakazów określonych w art. 14 ust. 3 i 4;

2) nieprzestrzegane są określone w ustawie warunki sprzedaży napojów alkoholowych;

3) powtarzające się co najmniej dwukrotnie w okresie 6 miesięcy, w miejscu sprzedaży lub najbliższej okolicy, zakłócania porządku publicznego w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych przez dany punkt sprzedaży, gdy prowadzący ten punkt nie powiadamia organów powołanych do ochrony porządku publicznego.

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 618 ze zm.) w art. 51 § 1 stanowi, że kto krzykiem, hałasem, alarmem lub innym wybrykiem zakłóca spokój, porządek publiczny, spoczynek nocny albo wywołuje zgorszenie w miejscu publicznym, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Jeżeli czyn określony w § 1 ma charakter chuligański lub sprawca dopuszcza się go, będąc pod wpływem alkoholu, środka odurzającego lub innej podobnie działającej substancji lub środka, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny (art. 51 § 2).

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.) w art. 144 reguluje tzw. immisje. Zgodnie z tym przepisem, właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych.

INFORMACJE DODATKOWE:

W każdym z państw europejskich występują inne sposoby traktowania problemu nadużywania alkoholu przez obywateli.

Na Litwie od 1 stycznia 2018 r. obowiązuje tzw. nowa ustawa antyalkoholowa, która radykalnie ograniczyła dostęp do napojów alkoholowych. Zgodnie z ustawą obowiązuje całkowity zakaz reklamy alkoholu, zakaz sprzedaży alkoholu na masowych imprezach oraz podniesiono granicę wieku zezwalającą na kupno alkoholu z 18 do 20 lat. Ponadto, litewska ustawa ograniczyła godziny sprzedaży napojów alkoholowych – w dni powszednie w godzinach od 10.00 do 20.00, a w niedziele od 10.00 do 15.00.

Do Sejmu 31 października 2017 r. wpłynął poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1988). Celem projektu była zmiana przepisów nasuwających wątpliwości interpretacyjne oraz uregulowanie na poziomie ustawowym zagadnień, które umożliwią gminom sprawniejsze realizowanie celów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, tj. ograniczania dostępności napojów alkoholowych.

Wnoszący projekt wyrazili opinię, że im łatwiejszy jest dostęp do alkoholu tym wzrasta ogólne jego spożycie, co w efekcie przekłada się na zwiększone problemy alkoholowe.

W projekcie podnoszono również, że brzmienie art. 12 ustawy alkoholowej (nawet w powiązaniu z dalszymi przepisami ustawy) nie przewiduje dla rady gminy wyraźnej kompetencji rejonizowania obszaru gminy (miasta), w celu przyjęcia dla każdej z tak utworzonej części innej liczby punktów sprzedaży (wyrok Sądu Najwyższego z 30 września 2015 r., sygn. III SA/Wr 491/15). Stanowiło to znaczne utrudnienie, zwłaszcza dla dużych gmin, w prowadzeniu prawidłowej polityki służącej ograniczeniu dostępności fizycznej alkoholu. Dochodziło do sytuacji kiedy w jednej części miasta, zazwyczaj w centrum, jest znaczące nasycenie punktów sprzedaży (tj. punkty sprzedaży są obok), co wiązało się ze wzrostem zakłóceń porządku, z kolei w innych częściach miasta takich problemów nie było.

Przedstawiony powyżej projekt został uchwalony przez Sejm 10 stycznia 2018 r. na 55. posiedzeniu

Nowelizacja wprowadziła nowe rozwiązania dotyczące ustalania w drodze uchwały przez Radę Gminy maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy (miasta) odrębnie dla:

- 1) poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 ust. 3;
- 2) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży;
- 3) zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Jednocześnie Radzie Gminy przyznano możliwość ustalania w drodze uchwały, zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz maksymalnej liczby zezwoleń dla poszczególnych jednostek pomocniczych gminy. Do ustawy wprowadzono również uprawnienie Rady Gminy do ustalenia ograniczenia w sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w godzinach nocnych tj. od 22.00 do 06.00.

Prezydent podpisał ustawę 29 stycznia 2018 r., zaś weszła ona w życie 30 dni po jej ogłoszeniu (Dz. U. poz. 310).

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz